
VIDENSRÅD FOR FOREBYGGELSE
KRISTIANIAGADE 12
2100 KØBENHAVN Ø

VFF@DADL.DK
WWW.VIDENSRÅD.DK

ÅRSBERETNING

2019

ÅRSBERETNING 2019

Udarbejdet af   Susanne Vigsø Grøn

Design   B14

Publikationsår   2020

Årsberetningen kan frit downloades på

www.vidensraad.dk

FORORD	4
VIDENSRAAD FOR FOREBYGGELSE ORGANISATION OG ARBEJDE	6
ØKONOMI	9
NYE RÅDSMEDLEMMER OG NYT STRATEGISK FOKUS	11
AFSLUTTEDE PROJEKTER	14
KONFERENCE OM DET FEDMEFREMMEDE SAMFUND	16
UNGES ALKOHOLKULTUR - ET BIDRAG TIL DEBATTEN	19
SEMINAR UNGE+	23
IGANGVÆRENDE PROJEKTER	26
TEMARAPPORT OM MENTALT HELBRED BLANDT 10-24-ÅRIGE	28
TEMARAPPORT OM MENTALT HELBRED BLANDT 0-9-ÅRIGE	28
KONFERENCE OM SÅRBARE GRAVIDE OG TIDLIG INDSATS	29
GENTAGELSE AF KONFERENCE OM DET FEDMEFREMMEDE SAMFUND	29
KOMMENDE PROJEKTER	30
KOMMUNIKATION	34
PRESSEN	36
KRONIKKER OG DEBATINDLÆG	38
HJEMMESIDE	40
NYHEDSBREV	40
SOCIALE MEDIER	41
FOLKEMØDET, KONFERENCER OG NETVÆRK	41
CHRISTIANSBORG	42
APPENDIKS	43
APPENDIKS 1: OVERSIGT OVER PUBLIKATIONER	43
APPENDIKS 2: OVERSIGT OVER RÅDSMEDLEMMER	50
APPENDIKS 3: SEKRETARIATET	55

FORORD

2019 har været et spændende år for alle, der beskæftiger sig med sundhedsområdet, ikke mindst når det kommer til forebyggelse og sundhedsfremme.

Rygning har fyldt rigtig meget i debatten, og det mener vi i Vidensråd for Forebyggelse i al beskedenhed, at vi har været medvirkende til. Vi udgav to temarapporter om rygning i 2018, "Forebyggelse af rygning blandt børn og unge. Hvad virker?" og "Rygning på erhvervsskoler – det skal være federe at være ikkeryger", og har i løbet af 2019 haft over en halv snes kronikker og debatindlæg i medierne, hvor vi præsenterede rapporternes anbefalinger. Rapporterne er blevet brugt flittigt, og anbefalingerne fra de to rapporter har jævnlige været på dagsordenen i rygedebatten i både 2018 og 2019. Anbefalingerne om røgfri skole- og arbejdstid, tobak skjult under disken i detailhandelen og selv rådet om markant øgede tobaksafgifter fandt vej til det politiske forhandlingsbord. At politikerne nu har vedtaget en tobakslovgivning, der vil komme til at påvirke antallet af især unge rygere i en positiv retning, og at der er taget så mange initiativer på rygeområdet, ser vi i Vidensrådet som et resultat af, at vi og en lang række andre organisationer og aktører på feltet, herunder også partnerskabet Røgfri Fremtid, som Vidensrådet er med i, igen og igen har rettet fokus mod vigtigheden af, at der fra politisk side gribes ind og træffes modige beslutninger på området.

Et andet tema, der har fyldt meget i sundhedsdebatten, er overvægt. Vidensråd for Forebyggelse

lagde fra land i 2019 med en stor og velbesøgt konference om forebyggelse af overvægt under titlen "Hvordan får vi bugt med det fedmefremmende samfund?". En væsentlig del af konferencens formål var at fjerne noget af ansvaret for overvægten fra den enkelte borgers skuldre og pege på samfundets ansvar og handlemuligheder i forebyggelsen af overvægt. Konferencens budskaber spiller på mange måder godt sammen med de anbefalinger til kommunernes indsats over for børn og voksne med svær overvægt, som Sundhedsstyrelsen lancerede mod slutningen af året.

I juni lancerede Vidensrådet temarapporten "Unge alkoholkultur – et bidrag til debatten", som gør status over danske unges alkoholforbrug og går bag om deres alkoholkultur. I rapporten beskrives en række effektive tiltag og indsatser til at mindske danske unges store alkoholforbrug, herunder en national handleplan på området, højere priser på alkohol og en højere aldersgrænse for salg af alkohol, en aldersgrænse, som vel at mærke håndhæves. Og lige præcis en højere aldersgrænse for salg af alkohol og håndhævelse af den har flere andre aktører også peget på i årets løb, blandt andet Alkohol & Samfund, Kræftens Bekæmpelse, Danske Regioner og Lægeforeningen.

Det er også værd at nævne, at 2019 var et valgår, hvilket betød en udskiftning af flere af partiernes sundhedsordførere, ligesom regeringsskiftet naturligvis også betød, at vi fik en ny sundhedsminister. Vidensrådets formandskab har i årets løb været i dialog med både sundhedsordførerne og

sundhedsministeren om forebyggelse og sundhedsfremme, og det er håbet, at vi også på den måde kan bidrage til, at beslutninger på forebyggelsesområdet bliver truffet på et evidensbaseret grundlag.

Sidst, men ikke mindst er det værd at nævne, at vi i Vidensrådet i 2019 tog fat på en ny strategisk periode, som løber frem til 2022. Det indbefattede samtidig en udskiftning af nogle af Vidensrådets 15 medlemmer. Vi har i 2019 sagt farvel til fem rådsmedlemmer og goddag til fem nye, og en del

af Vidensrådets arbejde i 2019 har været centreret om at formulere en ny strategi for den kommende periode.

Denne årsberetning henvender sig til jer, der er interesserede i Vidensråd for Forebyggelses organisering og aktiviteter.

God læselyst!

Morten Grønbæk

Formand for Vidensråd for Forebyggelse

“

At tobaksplanen blev, som den blev, tror jeg, skyldes en kombination af på den ene side, at rigtig mange forskellige aktører bød ind med nogenlunde enslydende synspunkter, bl.a. Vidensråd for Forebyggelse, Lægeforeningen, Kræftens Bekæmpelse og partnerskabet Røgfri Fremtid, og på den anden side at vi kom ud af en form for skyttegravskrig, som vi længe har set på tobaksområdet, hvor nogle sagde, at rygning er så og så farligt, mens andre sagde, at det troede de bare ikke på

—
VIDENSRÅDETS FORMAND
MORTEN GRØNBÆK

VIDENSRÅD FOR FOREBYGGELSE ORGANISATION OG ARBEJDE

Vidensråd for Forebyggelse er det eneste uafhængige råd, der beskæftiger sig med formidling af forskning i forebyggelse og sundhedsfremme. Vidensrådet samler og formidler den nyeste forskning om forhold, der påvirker befolkningens sundhedstilstand, med det formål at sætte sundhed på dagsordenen og bidrage til, at beslutninger på området træffes på et evidensbaseret grundlag.

Vidensrådets hovedprodukt er temarapporterne, som udgives løbende. En komplet oversigt over samtlige af Vidensrådets udgivelser findes i Appendiks 1.

Vidensrådet består af 13 udpegede rådsmedlemmer med speciale inden for forskellige sundhedsrelaterede emner såsom fertilitet, fysisk aktivitet, alkohol, stress, ernæring og økonomi, og de er alle indstillet af førende forskningsinstitutioner og videnskabelige selskaber. Formandskabet består af næstformand Bente Klarlund Pedersen og formand Morten Grønbæk. Derudover har Sundhedsstyrelsen en observatørpost i Rådet; en funktion som i 2019 blev varetaget af enhedschef Niels Sandø. Det samlede Vidensråd er præsenteret i Appendiks 2.

Medlemmerne af Vidensrådet mødes fire gange om året til rådsmøde. På møderne diskuterer råds-

medlemmerne udvikling og indhold i de igangværende temarapporter og udvælger og kvalificerer fremtidige projekter. Det diskuteres også, hvilke emner i den aktuelle sundhedsdebat, Vidensrådet kan spille en rolle i, og rådsmedlemmerne holder på skift oplæg for hinanden om deres respektive forskningsfelter. På rådsmøderne kommer der også jævnligt eksterne oplægsholdere, der præsenterer ny viden inden for et emne, som er af interesse for Vidensrådet.

De videnskabelige temarapporter er Vidensrådets kerneprodukt. Processen fra ide til færdig temarapport varierer lidt, men følger nogenlunde samme skabelon fra gang til gang:

Typisk vil et rådsmedlem som det første blive udpeget som arbejdsgruppeformand for den givne temarapport, og dernæst nedsættes en arbejdsgruppe bestående af førende forskere på det givne felt fra forskellige forskningsinstitutioner på tværs af landet. Forskergruppen arbejder dernæst på at samle, analysere og formidle eksisterende forskning på feltet. Det tager i gennemsnit lidt over et år fra projektets start, til der ligger et rapportudkast klar.

Når der ligger et samlet udkast til en endelig rapport, fungerer det samlede Vidensråd som

reviewgruppe på indholdet, ligesom rapporten også sendes til faglig kommentering hos eksterne eksperter på området. Herefter skrives rapporten endeligt igennem, inden den lanceres og ofte præsenteres ved en konference.

Det er en væsentlig styrke ved Vidensrådets måde at arbejde på, at der skabes netværk på tværs af forskningsfelter, forskningsinstitutioner og geografi, fordi det betyder, at der opstår nye faglige netværk og samarbejder. Det er værdifuldt i en tid, hvor der sjældent er ressourcer til samarbejde på tværs af forskningsinstitutioner, og hvor forskere ofte kæmper om de samme midler.

I det daglige betjenes Vidensrådet af et sekretariat bestående af 4-5 medarbejdere. Sekretariatet har til huse i Lægeforeningen på Østerbro i København. Sekretariatets primære arbejde består i at betjene Rådets medlemmer og arbejdsgrupper, herunder allokeres der især mange ressourcer til udarbejdelsen af temarapporterne i form af projektledelse og fagredaktion fra start til slut. Sekretariatets medarbejdere står også for at planlægge lanceringen af temarapporterne, for at arrangere konferencer og for den daglige drift af Vidensrådet. Sekretariatet varetager også kommunikationsopgaven og står for den løbende implementering af budskaberne i temarapporterne, står

for afholdelse af rådsmøder, søger fondsmidler og skriver evaluering af projekterne, når de er afsluttet. Sekretariatet står desuden for kontakten til samarbejdspartnere og netværk og har ansvar for økonomien i Vidensrådet.

På grund af barsel og en opsigelse har bemandingen i sekretariatet i 2019 været svingende, men ved udgangen af 2019 bestod sekretariatet af: Pernille Bendtsen (sekretariatschef), Kirstine Struntze Krogholm (specialkonsulent og konstitueret sekretariatschef en stor del af 2019), Diana Reerman (fagkonsulent), Susanne Vigsø Grøn (kommunikationskonsulent) og Kristina Schwenn Madsen (studentermødnehjælper).

Vidensrådet er i perioden 2019-2022 delvist finansieret af faste årlige bevillinger og delvist af projektmidler, der søges til enkeltstående projekter. De faste bidragsydere er: Lægeforeningen, Tryg-Fonden, ROCKWOOL Fonden, Novo Nordisk Fonden og Lundbeckfonden, som er organiseret i Vidensrådets Koordinationsforum. Medlemmerne af Koordinationsforum mødes så vidt muligt to gange om året, og på de to møder præsenteres og diskuteres afsluttede og igangværende projekter, ligesom der er en diskussion af kommende projekter.

ØKONOMI

Vidensråd for Forebyggelse havde i 2019 samlede indtægter på 8,28 mio. kroner. Som en del af Vidensrådets grundbevilling, der løber frem til og med 2022, modtog Vidensrådet 0,55 millioner kroner fra Lægeforeningen.

Derudover har Vidensrådet lavet samarbejdsaf-tale med i alt fire fonde, der hver bidrager med 0,5 millioner kroner årligt i perioden fra 2019 til 2022. På den baggrund modtog Vidensrådet 1,0 million kroner fra Trygfonden (heraf 0,5 millioner kroner fra tidl. års grundbevilling), 0,5 millioner kroner fra Novo Nordisk, 2,0 millioner kroner fra Rockwool fonden til brug i perioden 2019-2022 og 2,0 millioner kroner fra Lundbeck fonden til brug i samme periode. Dertil skal lægges ubrugte midler fra tidligere år på 2,1 million kroner.

Derudover modtog Vidensrådet 0,5 millioner kroner fra Sundheds- og Ældreministeriet, 950.000 kroner fra TrygFonden til et projekt om unges alkoholkultur, 0,4 millioner kroner fra Helsefonden til projekt om børn og unges mentale helbred, og 0,38 millioner kroner fra TrygFonden til drift af deres forskernetværk Unge+netværket.

De samlede udgifter for 2019 var på ca. 3,9 millioner kroner. De midler, der ikke blev anvendt i 2019, vil blive overført til 2020.

Vidensrådet søger løbende nye støtte- og samarbejdspartnere til supplerende finansiering af aktiviteter og projekter.

→ **TABEL 1**

Oversigt over Videnstrådes samlede indtægter og udgifter i 2019.

SAMLEDE INDTÆGTER 2019

0,5 MIO. KR.	SUNDHEDS- OG ÆLDREMINISTERIET
0,95 MIO. KR.	TRYGFONDEN (UNGES ALKOHOLKULTUR)
0,38 MIO. KR.	TRYGFONDEN (DRIFT AF FORSKERNETVÆRKET UNGE+)
0,5 MIO. KR.	NOVO NORDISK FONDEN (GRUNDBEVILLING 2019)
2,0 MIO. KR.	ROCKWOOL FONDEN (GRUNDBEVILLING 2019-2022)
2,0 MIO. KR.	LUNDBECK FONDEN (GRUNDBEVILLING 2019-2022)
0,4 MIO. KR.	HELSEFONDEN (MENTAL SUNDHED)
0,5 MIO. KR.	TRYGFONDEN (GRUNDBEVILLING 2019)
0,5 MIO. KR.	TRYGFONDEN (GRUNDBEVILLING FREM TIL OG MED 2018)
0,5 MIO. KR.	LÆGEFORENINGEN (GRUNDBEVILLING 2019)
8,23 MIO. KR.	SAMLEDE INDTÆGTER 2019

SAMLEDE UDGIFTER 2019

3,9 MIO. KR.	DE MIDLER, DER IKKE BLEV ANVENDT I 2019, VIL BLIVE OVERFØRT TIL 2020
--------------	--

NYE RÅDSMEDLEMMER OG NYT STRATEGISK FOKUS

2019 markerede begyndelsen på en ny strategisk periode for Vidensråd for Forebyggelse. Den første store opgave for rådsmedlemmerne i 2019 var derfor at vedtage et strategisk fokus for den kommende periode, som løber frem til 2022. Det strategiske fokus er med til at sætte rammerne for, hvilke emner Vidensrådet beslutter sig for at arbejde med og ikke mindst, hvordan der arbejdes med emnerne.

Den foregående periode løb fra 2015 til 2018, og i den havde Vidensrådet stillet skarpt på forebyggelse blandt børn og unge, da megen uhenigtsmæssig sundhedsadfærd bliver grundlagt i barn- og ungdommen – i nogle tilfælde allerede i fostertilværelsen. Samtidig er der i Danmark en udtalt og stigende social ulighed i sundhed og sygdom, og dette perspektiv var derfor også en væsentlig del af det strategiske fokus i den forgangne periode.

I perioden 2019-2022 vil Vidensråd for Forebyggelse atter brede sit fokus ud og beskæftige sig med forebyggelse livet igennem. Da Vidensrådet ønsker at være debatskabende og bidrage til mindre ulighed i sundhed, vil der være fokus på samfundsmæssig relevans og aktualitet samt mulighed for forebyggelsesindsatser på strukturelt niveau, hvilket kan lede til flere gode leveår for alle.

Vidensråd for Forebyggelse vil herudover kunne fokusere på andre relevante problemstillinger som følge af pludseligt opståede behov (fx politisk fokus eller borgerinteresse/-bekymring) eller ny, relevant viden på sundhedsfremme- og forebyggelsesområdet.

Ifølge kommissoriet for Vidensrådet skal der med overgangen til en ny strategisk periode også ske en udskiftning af cirka en tredjedel af rådsmedlemmerne. Med udgangen af 2018 sagde Vidensrådet derfor farvel og mange tak for en stor indsats til: Anneli Sandbæk, Christian Mølgaard, Ewa Roos, Karen Wistoft og Pernille Due.

Udpegningen af nye medlemmer af rådet sker på basis af indstillinger fra faglige selskaber og forskningsinstitutioner. Vidensrådet bad derfor 33 selskaber og institutioner om at indstille op til to nye rådsmedlemmer.

Indstillingerne blev nøje gennemgået af formandskabet, og med vægt på uafhængighed, interesse for forebyggelse, stor faglig styrke og evnen til at løfte forebyggelse op i det brede perspektiv blev fem nye medlemmer valgt. De blev budt velkommen på Vidensrådets første rådsmøde i 2019 den 11. marts:

Rådsmedlem

ANDERS GRØNTVED

Anders Grøntved er professor ved Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet og forsker i betydningen af fysisk aktivitet og fysisk form for sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse.

Rådsmedlem

JANNE TOLSTRUP

Janne Tolstrup er professor i epidemiologi ved Statens Institut for Folkesundhed og forsker i livsstilsfaktorerens betydning for helbred og udvikling af sygdom.

Rådsmedlem

JENS MELDGAARD

Jens Meldgaard Bruun er professor og overlæge på Steno Diabetes Center Aarhus, Aarhus Universitetshospital og forsker i svær overvægt, diabetes og ernæring.

Rådsmedlem

TINE BRINK HENRIKSEN

Tine Brink Henriksen er professor i pædiatri på Aarhus Universitet og bedriver klinisk forskning inden for graviditet, fødsel og nyfødtes sygdomme samt for tidlig fødsel.

Rådsmedlem

ZORANA ANDERSEN

Zorana Andersen er professor i miljøepidemiologi ved Institut for Folkesundhedsvidenskab og forsker i sundhedseffekter af luftforurening.

AFSLUTTEDE PROJEKTER

De fleste af Vidensråd for Forebyggelses projekter strækker sig ud over et år og afsluttes derfor sjældent i det samme år, som de er sat i søen. Andre projekter er mere afgrænsede og har en kortere produktionstid.

I 2019 har Vidensrådet planlagt og afholdt en konference om overvægt, afsluttet og lanceret en rapport om unges alkoholkultur, som blev fulgt op af en velbesøgt konference og stået for planlægningen og afholdelsen af to seminarer i Unge+-netværket.

KONFERENCE OM DET FEDMEFREM- MENDE SAMFUND

I begyndelsen af februar afholdt Vidensrådet en konference om udfordringen med den forholdsvis store forekomst af (svær) overvægt, der blandt børn og unge ligger på 10-25 procent. Konferencen tog udgangspunkt i den store sociale ulighed i overvægt, hvor forekomsten hos børn i den laveste socialklasse er 3-4 gange så stor som hos børn i den højeste socialklasse. Formålet med konferencen var at fjerne en del af ansvaret fra

I paneldebatten deltog (fra venstre) Pernille Beckmann (V) medlem af KL's Sundheds- og Ældreudvalg og borgmester i Greve Kommune, Morten Ørsted-Rasmussen, forebyggelseschef i Hjerteforeningen, Carina Jensen, kvalitetschef i Salling Group, Morten Bruun Petersen fra Novo Nordisk Fonden, Bodil Bahnsen, ledende sundhedsplejerske i Slagelse Kommune og Andres Rudkjøbing, formand for Lægeforeningens bestyrelse.

det enkelte barn/den enkelte unge og familien og sætte fokus på samfundets ansvar og handlemuligheder i forhold til at nedbringe forekomsten af overvægt.

Konferencen var stærkt eftertragtet, de 115 pladser blev hurtigt besat, og endnu flere stod på venteliste. Deltagerne repræsenterede mange forskellige organisationer.

Mange børn og unge med overvægt er ofte også (svært) overvægtige som voksne og har eller er i risiko for at få en lang række sundhedsmæssige, sociale og psykiske følger af overvægten. Det er desuden velkendt, at det er svært og ofte dyrt at få voksne med overvægt til at tabe sig og ikke mindst bibeholde et væggtab. Formålet med konferencen var derfor at præsentere politikere, myndigheder og praktikere for de mulige samfundsbaseede årsager til uligheden i forekomsten af overvægt og diskutere, hvilke indsatser samfundet kan igangsætte for at forsøge at mindske antallet af overvægtige børn og unge fremover.

Flere af konferencens oplægsholdere pointerede, at overvægten ofte grundlægges på et meget tidligt tidspunkt i livet, når vi undfanges eller endnu tidligere, og at forebyggelse af overvægt blandt børn og unge, og senere voksne, derfor med fordel kan igangsættes meget tidligt og i virkeligheden længe før, den har manifesteret sig.

Det blev desuden påpeget af flere oplægsholdere, at modgang i barndommen er en vigtig faktor for et barns risiko for at udvikle overvægt i løbet af livet, således at fx omsorgssvigt og stress kan være medvirkende til at ændre barnets fysiologi, appetitregulering, spisemønster og flere andre faktorer.

Flere påpegede også, at risikoen for at udvikle

overvægt desuden påvirkes udefra i den forstand, at det ikke kun er et frit valg, hvad der havner i indkøbskurven og på middagsbordet. Fødevarerindustrien og detailhandelen spiller en kæmpe rolle i kraft af blandt andet deres markedsføring, butiksinretning, portionsstørrelser samt tilbud på og tilgængelighed af usunde fødevarer.

Konferencen blev afsluttet med en paneldebat, hvor blandt andre detailhandelen, Lægeforeningen og det politiske felt diskuterede, hvad vi skal gøre anderledes for at mindske forekomsten af overvægt blandt børn og unge i fremtidige generationer. Her var der bl.a. enighed om, at problemet ikke kan løses af sundhedsområdet alene, men at der skal arbejdes på tværs af sektorer. Desuden blev det påpeget, at der fra politisk side er et alt for stort fokus på behandling af overvægt, og at vi i virkeligheden mangler en forebyggelsespolitik.

Konferencen blev afholdt i Lægeforeningens lokaler den 7. februar 2019 og var støttet af Satspuljen på Sundhedsområdet 2018-2021.

UNGES ALKOHOLKULTUR – ET BIDRAG TIL DEBATTEN

Den 26. juni lancerede Vidensråd for Forebyggelse rapporten "Unge alkoholkultur – et bidrag til debatten".

I rapporten sammenfattes den nyeste danske og internationale forskningsviden, og de væsentligste tiltag, der kan forebygge tidlig alkoholdebut og et højt alkoholforbrug blandt børn og unge, præsenteres. Desuden går rapporten bag om danske unges alkoholkultur og beskriver, hvorfor de drikker meget mere fuldskabsorienteret end unge i andre europæiske lande, ligesom den også beskriver, hvilke unge der er i særlig risiko for at blive ramt

af negative konsekvenser af et stort alkoholforbrug. Et stort alkoholforbrug er en medvirkende årsag til danskernes relativt lave middellevetid sammenlignet med andre nordiske lande, blandt andet fordi alkohol er forbundet med over 60 forskellige sygdomme og knap 3.000 dødsfald om året i Danmark.

Sammenlignet med unge i andre europæiske lande ligger danske unge helt i top, hvad angår fuldsksorienteret druk, hvor man drikker mange – over fem – genstande ved en enkelt begivenhed. Et drikkemønster, der tager særligt meget fart, når de unge begynder på en ungdomsuddannelse, og et drikkemønster, der er særlig risikofyldt med negative helbredsmæssige konsekvenser på både kort og langt sigt. Hos unge med et højt alkoholforbrug ser man hyppigere ulykker, vold og kriminalitet samt konflikter med venner og forældre end hos unge, der ikke har et højt alkoholforbrug, og unge, der drikker meget og starter tidligt, har større risiko for at få alkoholrelaterede problemer senere i livet. Det er derfor særlig vigtigt at arbejde med alkoholforebyggelse hos unge.

Temarapporten skaber et solidt, evidensbaseret grundlag for beslutningstagerne, når de fremadrettet skal fastlægge politiske prioriteringer på alkoholområdet.

Hovedinteressenterne for rapporten er beslutningstagerne på nationalt, regionalt og lokalt niveau, forebyggelsesansvarlige i kommunerne, herunder SSP-konsulenter, og ledere af ungdomsuddannelser. I mindre grad forældre og de unge selv.

Rapporten blev efter lanceringen sendt direkte til udvalgte og relevante interessenter, blandt andet har alle sundhedsordførerne for de enkelte

partier på Christiansborg modtaget en trykt udgave af den, ligesom alle landets gymnasieledere og ledere af erhvervsskoler har modtaget den elektroniske udgave af rapporten med en kort beskrivelse af de elementer, der er af særlig interesse for dem.

Desuden har Vidensrådet gentagne gange omtalt rapporten på sociale medier, Facebook/Twitter/LinkedIn, i nyhedsbrevet og på hjemmesiden.

Rapporten fik ved lanceringen en pæn, bred pressedækning, blandt andet i form af en forsidesideartikel i Politiken, et Ritzau-telegram, der blev bragt i 50-60 forskellige lokale, regionale og landsdækkende medier, og en artikel på Ugeskriftet.dk.

I juli bragte TV2 flere indslag om rapporten, Magasinet Helse bragte en selvstændig artikel om den, og i august blev rapporten atter engang dækket af et Ritzau-telegram, der blev bragt i 50-60 lokale, regionale og landsdækkende medier. Magasinet Friskolen har også haft et stort tema om alkoholkulturen blandt unge baseret på rapporten. Og arbejdsgruppen var i efteråret afsender på en artikel i ForskerZonen på videnskab.dk om rapporten.

Vidensrådet og arbejdsgruppen bag rapporten står derudover bag flere debatindlæg og kronikker med udgangspunkt i rapportens anbefalinger: På lanceringsdagen en kronik i altinget.dk, "Vidensråd kræver handling: Samfundets guld har alkoholproblemer", og et par dage senere i Klarlunds Klumme i Politiken, "Når unge begynder i gymnasiet, kommer der gang i en usund alkoholkultur".

Rapporten blev præsenteret ved en konference i Lægeforeningen to måneder efter lanceringen,

Anbefalingerne i alkoholrapporten blev bragt i en forsideartikel i Politiken på dagen for lancering af rapporten.

nemlig den 26. august. Der var 120 deltagere i konferencen, hovedsagligt forebyggelsesmedarbejdere, SSP-konsulenter, ungdomsskoleledere, forskere, repræsentanter for organisationer som Alkohol og Samfund og Kræftens Bekæmpelse samt en håndfuld politikere.

På dagen for konferencen medvirkede arbejdsgruppeformand Janne Tolstrup i DR's Godmorgen P3, som handlede om alkohol og rapportens konklusioner.

Den radikale formand for regionernes sundhedsudvalg, Karin Friis Bach, medvirkede i paneldebatten på Vidensrådets konference, og hun bragte rapportens budskaber videre i sin tale på Det Radikale Venstres landsmøde i september og har på den måde helt konkret viderebragt

rapportens anbefalinger til politisk prioritering. Hun og flere andre sundhedspolitikere har desuden i løbet af efteråret ved flere lejligheder fremhævet budskaberne om højere priser på alkohol og højere aldersgrænser for salg af alkohol, aldersgrænser som skal håndhæves.

Flere medlemmer af arbejdsgruppen blev efter lanceringen bedt om at give oplæg om rapportens konklusioner i henholdsvis Sund By-netværkets alkoholtemagruppe og SSP-samrådet. Vidensrådet blev også efter udgivelsen af rapporten inviteret til dialogmøde i SSP-Samrådet om det forebyggende arbejde på ungdomsuddannelserne. Flere er også blevet bedt om at medvirke i debatter i diverse medier om alkohol generelt og rapporten konkret.

Temarapporten om unges alkoholkultur blev støttet af TrygFonden. Arbejdsgruppen bestod af: Janne Tolstrup (formand), Jakob Demant, Morten Grønbæk, Sanne Pagh Møller, Mads Uffe Pedersen og Veronica Pisinger.

SEMINAR UNGE+

Vidensråd for Forebyggelse varetog i 2019 opgaven som koordinator for TrygFondens Unge+-satsning.

Unge+ er en forskningssatsning hos TrygFonden, som har til formål at styrke indsatsen over for unge ved at opdyrke gode forskningsprojekter på ungeområdet. Satsningen arbejder konkret for: At færre kommer alvorligt til skade eller dør i trafikken, at forebygge og lindre følgerne af kriminalitet, at ingen unge begynder at ryge, og at flere unge får en senere alkoholdebut – og drikker mindre, når de drikker.

Der blev i 2019 afholdt to seminarer i netværket, som VFF stod for den praktiske tilrettelæggelse af.

Vi satte fokus på de unges alkoholforbrug, fordi danske unge bare drikker sig så meget mere fulde end unge i resten af Europa. Og når vi ved, hvad der følger med af negative konsekvenser ved et beruselsesforbrug frem for et nydelsesforbrug af alkohol, som fx tømmermænd i skolen, usikker sex, vold og ulykker, er det nok til at gøre noget ved det. Højere aldersgrænse og ansvaret tilbage til forældrene er vejen frem.

—
VIDENSRÅDETS FORMAND
MORTEN GRØNBÆK

An aerial photograph of a dense forest with a narrow path leading through it. The path is a light-colored, sandy or dirt trail that winds through the trees. The trees are mostly evergreens, and the overall scene is captured from a high angle, looking down on the forest floor.

IGANGVÆRENDE PROJEKTER

Vidensråd for Forebyggelses arbejde med temarapporter og konferencer er en løbende proces, og hvert enkelt projekt kan strække sig over 1-2 år. I øjeblikket arbejder Vidensrådet på en temarapport om det mentale helbred blandt de 10-24-årige, en temarapport om det mentale helbred blandt de 0-9-årige, en temarapport om forebyggelse af overvægt blandt børn og unge og en konference om sårbare gravide og tidlig indsats.

TEMARAPPORT OM MENTALT HELBRED BLANDT 10-24-ÅRIGE

I 2014 udgav Vidensrådet rapporten ”Børn og unges mentale helbred – forekomst af psykiske symptomer og lidelser og mulige forebyggelsesindsatser”, som er en af de mest efterspurgte og downloadede temarapporter. Siden rapportens udgivelse er der kommet megen ny viden til samt større og mere dækkende undersøgelser. Det gælder både i forhold til forekomsten af mentale helbredsproblemer og psykiske sygdomme blandt børn og unge og i forhold til sundhedsfremmende og forebyggende indsatsmuligheder. Området oplever samtidig en tiltagende politisk bevågenhed.

Vidensrådet er derfor i gang med en opdatering og udvidelse af den tidligere rapport. Kortlægningen af forekomst, fordeling og udvikling af mentale helbredsproblemer samt psykiske sygdomme blandt 10-24-årige vil så vidt muligt dække de seneste 25 år med baggrund i publicerede danske, repræsentative undersøgelser og registerinformation.

Desuden inkluderes flere helt nye afsnit i den opdaterede rapport, blandt andet om de positive dimensioner af mental sundhed, skolefravær, mobning, angst, depression, OCD samt tics og

Tourettes syndrom. Den nye rapport vil også give et opdateret og udvidet overblik over sundhedsfremmende og forebyggende tiltag og komme med bud på handlingsanvisende råd til politikere og beslutningstagere om indsatser og/eller organisatoriske forandringer, der har potentiale til at forbedre den mentale sundhed og mindske sygdomsbyrden af de psykiske sygdomme blandt børn og unge i alderen 10-24 år i Danmark.

Vidensrådet nedsatte i foråret 2018 en arbejdsgruppe med rådsmedlem Pernille Due som arbejdsgruppeformand, og gruppen har siden arbejdet med opdateringen af rapporten. I mellemtiden er Pernille Due på grund af jobskifte trådt ud af Vidensrådet og samtidig også ud af arbejdsgruppen. Pia Jeppesen, seniorforsker og overlæge på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center i Region Hovedstaden, trådte i stedet ind som ny arbejdsgruppeformand.

Projektet er bl.a. støttet af Satspuljen på sundhedsområdet 2018-2021 og Helsefonden. Rapporten forventes offentliggjort medio 2020 og præsenteret ved en konference i slutningen af 2020. Arbejdsgruppen består af: Pia Jeppesen (formand), Carsten Obel, Kathrine Bang Madsen, Line Nielsen, Lisbeth Lund og Merete Nordentoft (rådsmedlem).

TEMARAPPORT OM MENTALT HELBRED BLANDT 0-9-ÅRIGE

Som en udløber af arbejdet med at opdatere rapporten om det mentale helbred blandt de 10-24-årige, og som følge af en stor efterspørgsel efter det, besluttede Vidensrådet at søge om støtte til en temarapport om det mentale helbred blandt de 0-9-årige.

Det tidlige samspil mellem barn, forældre og fagpersoner har stor betydning for barnets senere udvikling, og der er derfor behov for et overblik over de mentale helbredsproblemer blandt yngre børn.

Formålet med rapporten er at kortlægge forekomst og fordeling af mental sundhed og mentale helbredsproblemer hos børn i alderen 0-9 år og identificere de vigtigste muligheder for sundhedsfremme og forebyggelse.

Der er nedsat en arbejdsgruppe med professor Bjørn Holstein som arbejdsgruppeformand. Derudover består arbejdsgruppen af Anne Mette Skovgaard, Charlotte Ringmose, Mette Skovgaard Væver, Signe Boe Race og Tine Brink Henriksen (rådsmedlem).

Arbejdet med rapporten startede i sommeren 2019, og rapporten ventes offentliggjort i udgangen af 2020.

KONFERENCE OM SÅRBARE GRAVIDE OG TIDLIG INDSATS

I et folkesundhedsperspektiv har graviditet og fødsel afgørende betydning for fysisk og mental sundhed blandt både kvinder, børn og familier – og dermed også for den generelle sundhedstilstand i befolkningen.

Der er social ulighed allerede før undfangelsen, under graviditeten og omkring fødselstidspunktet, når det kommer til stærke markører som lav fødselsvægt, amning, tilknytning og fødselstidspunkt. Markører, som alle har betydning for fysisk og mental sundhed og for, hvordan børnene klarer sig igennem livet.

Vidensrådet ønsker at belyse, hvordan forebyggelsen i forbindelse med graviditet og fødsel kan styrkes, og har derfor indgået et samarbejde med Sundhedsstyrelsen om at afholde en konference, der blandt andet skal styrke implementeringen af styrelsens nye svangreanbefalinger, der ventes offentliggjort i løbet af 2020.

Vidensrådets sekretariat og rådsmedlem Henriette Svarre Nielsen afholdt i november måned et indledende planlægningsmøde med Sundhedsstyrelsen om rammerne for en sådan konference.

Det er planen, at konferencen bliver afholdt i december 2020.

GENTAGELSE AF KONFERENCE OM DET FEDMEFREMMEDE SAMFUND

Som beskrevet under afsnittet om afsluttede projekter var konferencen om forebyggelse af overvægt blandt børn og unge, som Vidensrådet afholdt i Lægeforeningens lokaler i februar 2019, et tilløbsstykke med mange tilmeldte og endnu flere på venteliste.

Vidensrådet har derfor indgået et samarbejde med Steno Diabetes Center Aarhus om at holde en tilsvarende konference igen i 2020, denne gang i Aarhus.

I december 2019 holdt Vidensrådets sekretariat et indledende møde med Steno Diabetes Center Aarhus, hvor rammerne for konferencen blev fastlagt. Det er planen, at en del af oplægsholderne fra den første konference skal gå igen, men fokus vil i højere grad være rettet mod det kommunale forebyggelseslag, og der vil derfor også være et lidt andet indhold.

Konferencen afholdes den 15. september 2020.

KOMMENDE PROJEKTER

Med vedtagelsen af det nye strategiske fokus for den kommende periode i Vidensråd for Forebyggelse blev der også truffet beslutning om emnerne for nogle af de kommende projekter, som Vidensrådet vil arbejde med. Der er endnu ikke skaffet finansiering for projekterne, men nogle af dem er forsigtigt skudt i gang mod slutningen af 2019.

Et projekt handler, lidt i forlængelse af de omtalte konferencer, om forebyggelse af overvægt blandt børn og unge. Foreløbig er der nedsat en arbejdsgruppe bestående af følgende: Arbejdsgruppeformand Jens Meldgaard Brun (rådsmedlem), Berit Heitmann, Camilla Morgen, Jane Nautrup Østergaard, Kim Fleischer Michaelsen, Lene Kierkegaard, Mette Rasmussen, Morten Grønbæk, Teresa Høy, Thorkild I. A. Sørensen og Ulla Toft. De arbejder på en temarapport med fokus på råd og anbefalinger om, hvilke indsatser der effektivt kan bidrage til en forebyggelse af overvægt blandt børn og unge. Det er målet, at rådene i rapporten

kan guide stat, regioner og kommuners indsats på området ved at komme med konkrete bud på, hvordan der kan arbejdes med forebyggelse af overvægt blandt børn og unge.

Et andet projekt handler om nordisk kosts betydning for sundheden. Her er også nedsat en arbejdsgruppe, som består af: Arbejdsgruppeformand Kjeld Hermansen (rådsmedlem), Anja Olsen, Anne Tjønneland, Camilla Trab Damgaard, Christian Mølgaard, Inge Tetens (rådsmedlem), Lars Ove Dragsted, Lotte Holm og Sidse Schoubye Andersen. Fokus for en temarapport om nordisk kost vil være de sundhedsfremmende effekter heraf for folkesygdomme som hjerte-kar-sygdom, diabetes og kræft.

Derudover er der to emner, som endnu kun er på planlægnings- og idéstadiet. Det handler om luftforurening og fysisk aktivitet samt digitalisering og sundhed.

Det er væsentligt at sætte fokus på overvægt, fordi kurven over svært overvægtige blandt voksne vokser eksponentielt. Det store problem er, at det er ufatteligt meget sværere at holde op med at være overvægtig end at holde op med at ryge fx. Og meget tyder på, at hvis du bærer overvægt med dig fra barndommen, gennem puberteten og tager den med ind i voksenlivet, så er den næsten umulig at slippe af med. Derfor skal vi forebygge, at borgere overhovedet bliver overvægtige.

—
**VIDENSRÅDETS FORMAND
MORTEN GRØNBÆK**

KOMMUNIKATION

Vidensråd for Forebyggelse arbejder løbende med at sætte sundhed og forebyggelse på dagsordenen. Målet er, at den viden, som Vidensrådet formidler i temarapporterne, skal bidrage til, at politikere, embedsmænd, fagpersoner og borgere træffer beslutninger om sundhed og forebyggelse på et forskningsbaseret grundlag.

En vigtig del af Vidensrådets arbejde er derfor at understøtte implementering af den fremkomne viden, så den kan omsættes til sundhedsfaglig praksis, fortrinsvis i tæt samarbejde med andre aktører på sundhedsområdet. Det sker som en løbende proces hen over året.

Kommunikationsindsatsen er mest intensiv og fokuseret omkring lancering af temarapporterne, hvor vi lægger et stort arbejde i at udkomme med rapporternes budskaber i såvel brede medier som fagmedier. Men i høj grad også i tiden derefter forsøger Vidensrådets sekretariat, formandskabet, rådsmedlemmerne og arbejdsgruppemedlemmerne at sætte dagsordenen og bidrage til den offentlige debat om sundhed og forebyggelse med udgangspunkt i Vidensrådets anbefalinger.

Ganske ofte tager de forskere, der har været forfattere på temarapporterne, den vigtige rolle som ambassadører for rapportens budskaber på sig efterfølgende og arbejder med at udbrede dem i artikler, tv- og radioindslag, ved konferencer og i undervisningssammenhæng.

PRESSEN

En meget vigtig formidlingskanal for Vidensrådets budskaber er medierne. Vidensrådets sekretariat registrerer via Infomedia så vidt muligt al presseomtale af Vidensrådet, temarapporterne og formandskabet, og det er opfattelsen, at medierne som regel tager godt imod budskaberne og er interesseret i at benytte repræsentanter for Vidensrådet som eksperter og debattører.

I 2019 blev det til i alt 383 omtaler i såvel brede medier som fagmedier. Ikke overraskende var alkohol det altoverskyggende emne, som Vidensrådet er omtalt i forbindelse med, eftersom det var i år, at alkoholrapporten blev lanceret. 56 procent af omtalerne er gået på alkohol (se figur 1).

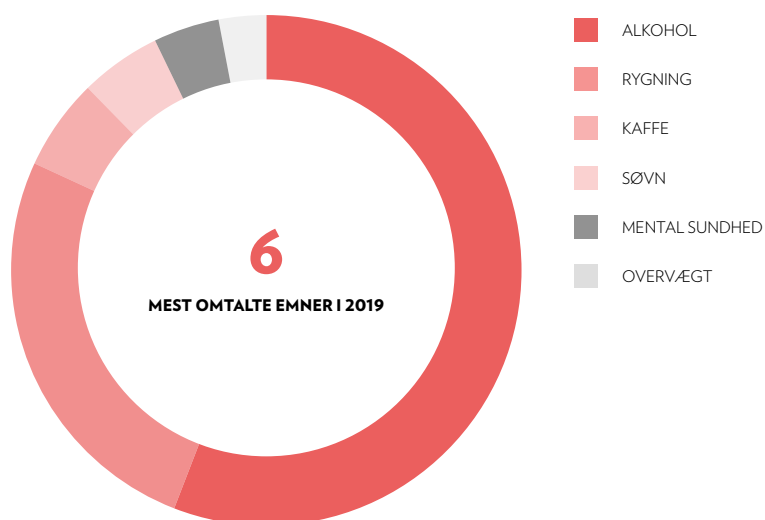
På andenpladsen kom rygning (26 procent), som har været et af årets helt store emner på den sundhedspolitiske dagsorden. Og på tredjepladsen kom emnet kaffe (seks procent). Vidensrådet udgav i 2012 en rapport om kaffe og sundhed, og det er en af de rapporter, der igen og igen hives frem i magasiner og dagblade.

En lang række af de andre temarapporter, som Vidensrådet har udgivet gennem årene, bliver også omtalt igen og igen selv flere år efter udgivelsen. Næst efter de hyppigst omtalte emner i figur 1, er mad og måltider, national sundhed og fertilitet emner, hvor medier ofte henviser til Vidensrådet.

Fordelingen af medietyper, hvor Vidensrådet optræder, siger noget om danskernes medieforbrug. Over halvdelen af de gange, hvor Vidensrådet er omtalt, er i en webkilde (57 procent). Danskernes medieforbrug foregår i langt højere grad digitalt end på print (se figur 2).

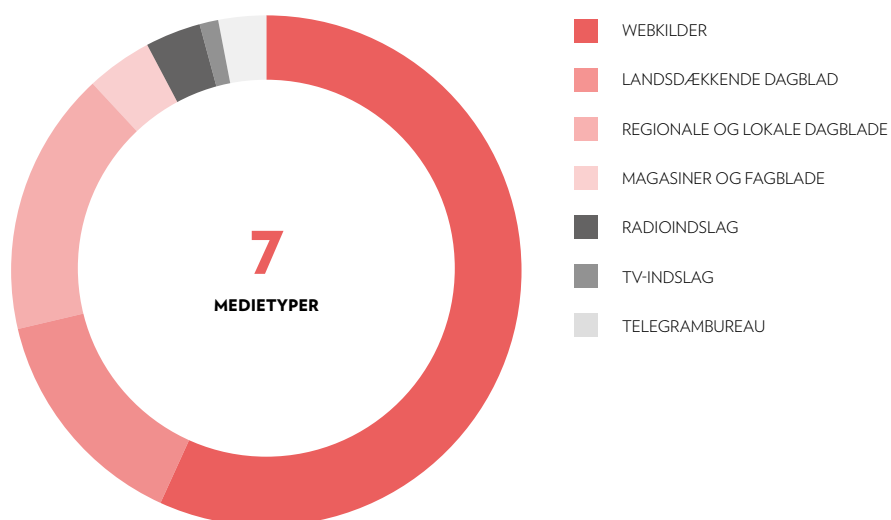
→ **FIGUR 1**

Fordeling af medieomtale på de mest omtalte emner, alkohol, rygning, kaffe, søvn, mental sundhed og overvægt

→ **FIGUR 2**

Medietype

KRONIKKER OG DEBATINDLÆG

Ud over at medvirke som eksperter eller debattører i klassiske artikler og indslag i elektroniske medier benytter Vidensrådet sig også af kronikker og debatindlæg som platform til formidling af budskaber og anbefalinger.

I 2019 har hovedtemaet for debatindlæggene været rygning og tobak.

I februar et debatindlæg på altinget.dk om højere priser på tobak "Cigaretter til 40 kroner ikke en grundlovssikret ret"

[Link til artikel](#)

I Jyllands-Posten: "Højere tobakspriser er faktisk et vidundermiddel".

[Link til artikel](#)

Klarlunds Klumme i Politiken: "Chokpris på cigaretter skal gælde alle - både unge og ældre".

[Link til artikel](#)

Klarlunds Klumme i Politiken: "To børn i hver skoleklasse vil dø af rygning. Det kan være dit barn eller barnebarn".

[Link til artikel](#)

Arbejdsgruppen bag alkoholrapporten havde ved lanceringen denne kronik i Altinget.dk: "Vidensråd kræver politisk handling: Samfundets guld har alkoholproblemer".

[Link til artikel](#)

Klarlunds Klumme i Politiken: "Når unge begynder i gymnasiet, kommer der gang i en usund alkoholkultur".

[Link til artikel](#)

Rådsmedlem Jørgen Vestbo og formand Morten Grønæk i Berlingske Tidende: "Det frie valg til at ryge er en illusion".

[Link til artikel](#)

Rådsmedlem Jørgen Vestbo i Berlingske Tidende: "Hvornår kommer de højere tobakspriser?".

[Link til artikel](#)

Morten Grønæk i Politiken Sundhed: "Lad for guds skyld ikke tobakspriserne stige en lille smule".

[Link til artikel](#)

Morten Grønæk i Ugeskrift for Læger: "E-cigaretter, tobaksindustrien og screamtesten".

[Link til artikel](#)

Bente Klarlunds klumme i Politiken: "Politikerne har fået det galt i halsen. Fat det nu. Det er lige omvendt".

[Link til artikel](#)

Morten Grønbæk i Politiken Sundhed: "Hæv aldersgrænsen for salg af alkohol til 18 år".

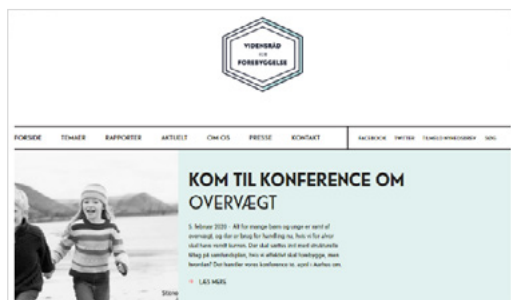
[Link til artikel](#)

HJEMMESIDE

Vidensrådets hjemmeside, vidensraad.dk, er stedet, hvor brugerne får overblikket over temarapporter, rådsmedlemmer, årsberetninger, nyheder og kontaktinformation. Nogle interesserede henvender sig direkte til sekretariatet og ønsker at få tilsendt rapporterne, men de fleste henter dem elektronisk på hjemmesiden.

I årets løb var knap 23.000 brugere inde på siden, hvilket er flere end i 2018, hvor omkring 20.000 besøgte hjemmesiden. Og hvad foretog brugerne sig så på hjemmesiden? Rigtig mange klikkede sig direkte videre fra forsiden ind til oversigten over vores rapporter. Det var altså temarapporterne, vores brugere primært var ude efter.

De mest populære rapporter, som brugerne klikkede sig frem til på hjemmesiden i 2019 var:

1. Børn og unges mentale helbred (2.613)
2. Søvn og sundhed (1.615)
3. Fysisk aktivitet (1.347)
4. Forebyggelse af rygning blandt børn og unge. Hvad virker? (1.127)
5. Cannabis og sundhed (655)

De mest populære artikler på hjemmesiden i 2019 var:

1. Norge viser vejen til færre unge rygere (2.227)
2. Hvordan forebygger vi overvægt blandt børn og unge? (1.749)
3. Hvor skal vi hen med de unges alkoholvaner? (820)
4. Ny rapport: Ungdomsuddannelsen bliver startskuddet til en vild drukkultur (817)
5. Konference: Hvordan får vi bugt med det fedmefremmende samfund? (799).

NYHEDSBREV

Via hjemmesiden er det muligt at tilmelde sig Vidensrådets nyhedsbrev, der sendes ud cirka fire gange om året. Nyhedsbrevet havde ved udgangen af 2019 godt 1.100 abonnenter, og statistikkerne over åbnings- og klikrater tyder på, at nyhedsbrevene rammer målgruppen ret præcist med indholdet.

Åbningsraterne fortæller, hvor stor en del af modtagerne, der åbner mailen med nyhedsbrevet, mens klikraten siger noget om, hvor mange af dem der rent faktisk klikker på en af posterne i nyhedsbrevet.

Vidensrådets nyhedsbreve har en åbningsrate på 40-55 procent og en klikrate på 12-19 procent, hvilket er rigtig fint. Typiske åbningsrater på

lignende nyhedsbreve ligger på 20-25 procent, og klikraterne ligger typisk på 3-5 procent.

Det er håbet, at antallet af abonnenter på nyhedsbrevet vil fortsætte med at vokse.

SOCIALE MEDIER

Vidensrådet er naturligvis også til stede på de sociale medier, både på Twitter, Facebook og LinkedIn, som vi i høj grad bruger til at formidle både holdninger og nyheder.

Med udgangen af 2019 havde Vidensrådet 2.345 følgere på Facebook, hvilket er en lille stigning i forhold til sidste år, hvor vi havde 2.212 følgere. 82 procent af dem er kvinder, og cirka halvdelen af følgerne er i aldersgruppen 25-44 år.

På Twitter har Vidensrådet 978 følgere, hvilket er

en stigning i forhold til sidste år, hvor omkring 700 fulgte os. Her er 71 procent af følgerne mænd. Twitter bruges hovedsagligt til at kommunikere politiske og holdningsmæssige budskaber.

Den 28. marts 2019 fik Vidensrådet også en profil på LinkedIn, primært for at nå et mere fagligt netværk. Og på de ni måneder, der er gået, har profilen fået 575 følgere.

FOLKEMØDET, KONFERENCER OG NETVÆRK

Det er også en vigtig formidlingskanal, når rådsmedlemmerne, formandskabet eller arbejdsgruppemedlemmerne kommunikerer budskaber fra temarapporterne videre i oplæg på konferencer rundt omkring i landet eller i undervisningssammenhæng.

Vidensrådets formand Morten Grønæk, og direktør på Sygehus Lillebælt Mads Koch Hansen medvirkede begge i en debat på Folkemødet om ulighed i sundhed.

Det vil føre for vidt at remse dem alle op, men for at give et billede af, hvad det kan være for kommunikationsaktiviteter, kan det nævnes, at formand Morten Grønbæk i november deltog i en paneldebat på et politisk topmøde om svær overvægt arrangeret af Overvægtsalliancen, Dansk Erhverv og Novo Nordisk Fonden om "Hvordan styrker vi forebyggelsen og undgår svær overvægt?", at næstformand Bente Klarlund i december holdt oplæg på biblioteket i Køge med udgangspunkt i Vidensrådets fertilitetsrapport, at konstitueret sekretariatschef i Vidensrådet Kirstine Krogholm deltog i et dialogmøde om rusmiddelforebyggelse på ungdomsuddannelserne hos SSP-samrådet i september, og at arbejdsgruppemedlem på temarapporten om unges alkoholkultur Veronica Pisinger holdt oplæg på Sund By-netværkets temagruppemøde om alkohol i september.

Folkemødet på Bornholm, der afholdes hvert år i juni, giver også Vidensrådet en platform at kommunikere fra. I 2019 var Vidensrådet repræsenteret ved formand Morten Grønbæk ved flere forskellige debatter, blandt andet om social ulighed i sundhed, forebyggelse og sundhedsfremme blandt unge, arbejdsgiverens rolle i forhold til overvægt og forskningsformidling i medierne.

Vidensrådet deltager desuden jævnligt i formelle og uformelle møder med andre aktører og organisationer, der også arbejder med sundhed og forebyggelse, fx Sund By-netværket, Center for Forebyggelse i Praksis, Kræftens Bekæmpelse med flere for at holde kontakten og dialogen til samarbejdspartnere. Vi betragter disse aktiviteter som et væsentligt bidrag til formidlingen af forskningen til praksisfeltet.

CHRISTIANSBORG

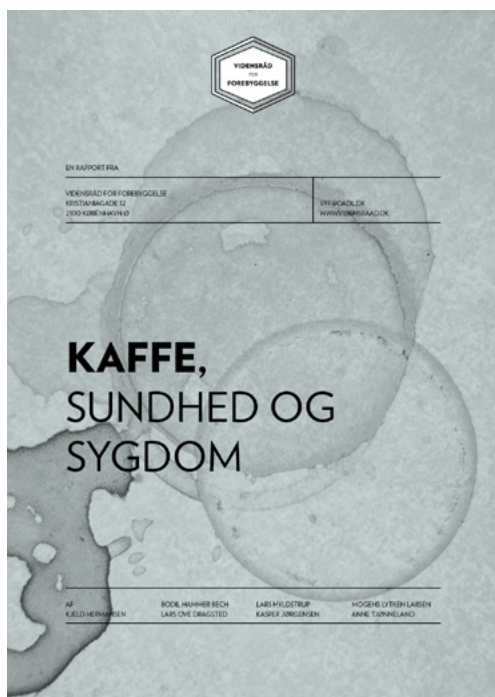
En af de væsentligste målgrupper for Vidensrådets temarapporter er politikere og beslutningstagere, og en stor del af grundlaget for at skrive rapporterne er, at de skal give et evidensbaseret grundlag at lovgive og træffe beslutninger på til gavn for folkesundheden, så befolkningen som helhed lever længere og har færre skrantear.

Derfor er det vigtigt for Vidensrådet at have en dialog med politikere på flere niveauer, men i særdeleshed på nationalt plan, fordi det er her, der træffes beslutninger om strukturelle ændringer, der har stor betydning for hele befolkningen. Vidensrådets formandskab lægger vægt på at have en tæt kontakt og god dialog med blandt andre sundhedsordførerne for partierne på Christiansborg og ikke mindst sundhedsministeren.

Dét arbejde har både sekretariatet og formandskabet brugt en del energi og arbejdstimer på i det forgangne år, og vi mener, at vi blandt andet ad den vej har været medvirkende til, at mange af de vigtige elementer fx fra temarapporterne om forebyggelse af rygning er blevet inddraget i den nye tobakslovgivning. Elementer, som Vidensrådet ikke har været alene om at sætte fokus på. Der har været en bred enighed mellem Danske Regioner, Lægeforeningen, Kræftens Bekæmpelse og mange andre aktører om igen og igen at fremhæve de tiltag, som vi ved, at der er evidens for virker.

APPENDIKS 1

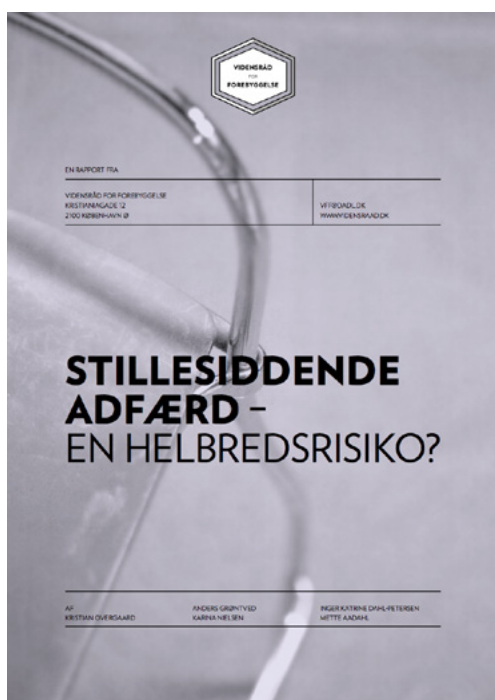
—
OVERSIGT OVER PUBLIKATIONER

Maj 2012

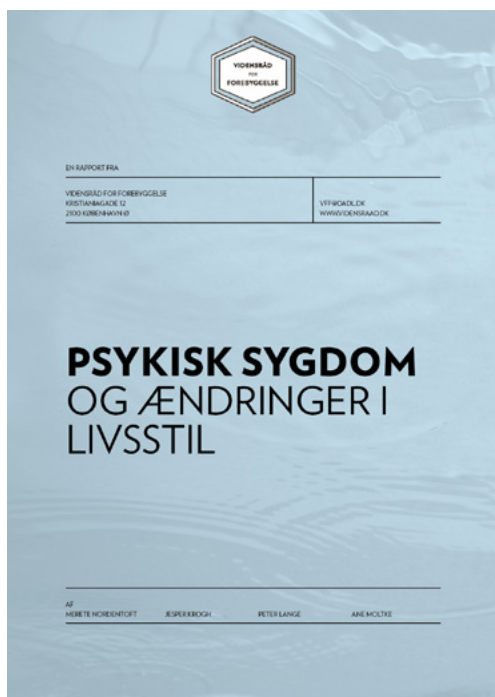
Juni 2012

August 2012

Oktober 2012

Januar 2013

Juni 2013

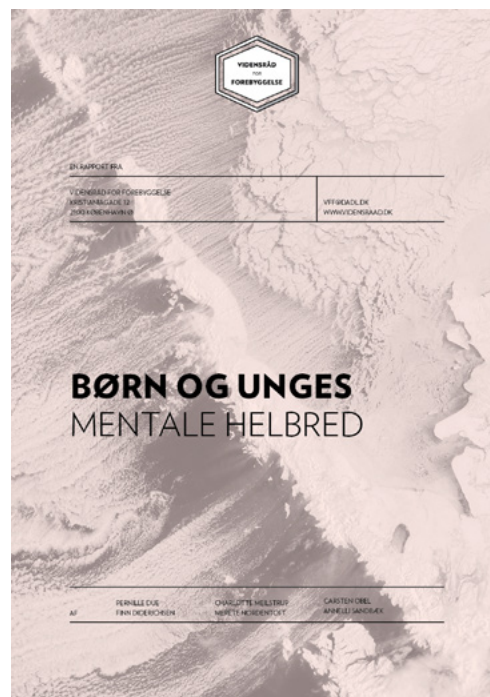
Oktober 2013

Maj 2014

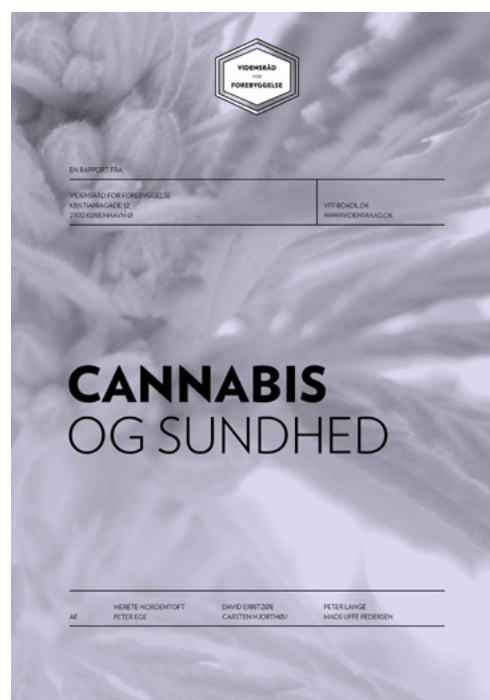
Juni 2014

September 2014

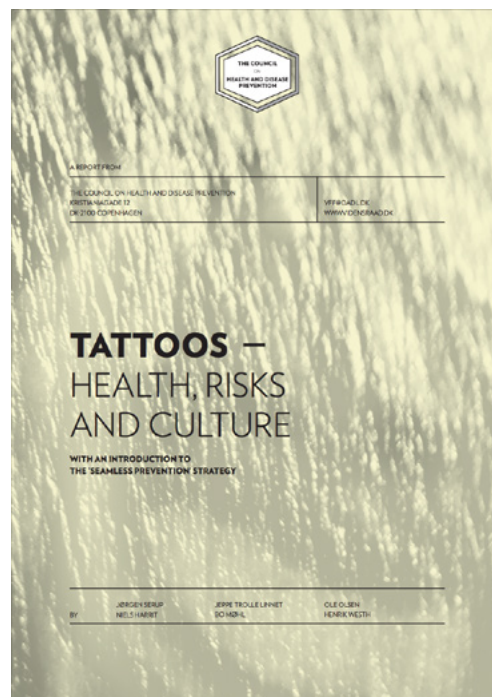
April 2015

Maj 2015

Juni 2015

September 2015

Marts 2016

November 2016

Februar 2018

April 2018

Juni 2018

Juni 2018

Juni 2019

APPENDIKS 2

—
OVERSIGT OVER RÅDSMEDLEMMER

Formand

MORTEN GRØNBÆK

Læge, ph.d., dr.med. Direktør for Statens Institut for Folkesundhed og forskningschef ved Center for Interventionsforskning, Syddansk Universitet.

Primære forskningsområder:

Alkoholforebyggelse og alkohol i relation til sygdom og dødelighed.

Næstformand

BENTE KLARLUND PEDERSEN

Læge, dr.med. Professor og centerleder for Danmarks Grundforskningsfonds Center for Inflammation og Metabolisme og TrygFondens Center for Aktiv Sundhed, Rigshospitalet.

Primære forskningsområder:

Inflammation og fysisk aktivitet.

ANDERS GRØNTVED

Cand.scient., MPH, Ph.d. Professor i fysisk aktivitet epidemiologi ved Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Primære forskningsområder:

Betydningen af fysisk aktivitet og fysisk form for sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse, brug af skærmedier og sundhed hos børn og voksne.

DORTE GYRD-HANSEN

Økonom. Cand oecon, MSc, PhD. Centerleder, Danish Centre for Health Economics (DaCHE), Syddansk Universitet. Professor, Institut for Sundhedstjenesteforskning, Syddansk Universitet.

Primære forskningsområder:

Sundhedsrelateret adfærdsøkonomi.

HENRIETTE SVARRE NIELSEN

Læge, dr.med., speciallæge i gynækologi og obstetrik. Lektor ved Center for Klinisk Uddannelse CAMES Rigshospitalet/Københavns Universitet, overlæge ved Fertilitetsklinikken Rigshospitalet, og leder af den danske enhed for gentagne graviditetstab.

Primære forskningsområder:

Forebyggelse, behandling og nedbringelse af gentagne graviditetstab, ufrivillig barnløshed samt mødredødelighed.

JANNE SCHURMANN TOLSTRUP

Humanbiolog, dr.med., ph.d., professor i epidemiologi. Professor i epidemiologi ved Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Primære forskningsområder:

Livsstilsfaktorer (især rygning, alkohol og fysisk aktivitet) betydning for helbred og udvikling af sygdom. Alkohol: forbrug, skader, afhængighed, genetik

INGE TETENS

Professor i ernæring og aldring ved Institut for Idræt og Ernæring (NEXS) og Centerleder for LIVSKRAFT-Center for Gode Ældrelev ved Institut for Fødevarevidenskab, Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi, Institut for Idræt og Ernæring, Københavns Universitet og Madkulturen.

Primære forskningsområder:

Folkesundhed, human ernæring, aldring, mad- og måltidsvaner, populationsbaserede interventioner, næringsstofanbefalinger og kostråd.

JENS MELDGAARD BRUUN

Læge ph.d., speciallæge i intern medicin og endokrinologi. Professor og overlæge på Steno Diabetes Center Aarhus, Aarhus Universitetshospital og Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet. Adjungeret professor på Institut for Idræt & Ernæring (NEXS), Københavns Universitet

Primære forskningsområder:

Svær overvægt, diabetes, ernæring, inflammation og fedvævsmetabolisme.

JØRGEN VESTBO

Læge dr.med. Professor i Lungemedicin ved Division of Infection, Immunity and Respiratory Medicine, University of Manchester og overlæge ved North West Lung Centre, Manchester University NHS Foundation Trust, Manchester, UK.

Primære forskningsområder:

Kliniske og epidemiologiske aspekter af KOL.

NIELS SANDØ

Konstitueret enhedschef, Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsens observatør.

KJELD HERMANSEN

Læge, dr.med., speciallæge i intern medicin, speciallæge i medicinsk endokrinologi. Forskningsoverlæge, adjungeret professor, Diabetes og Hormonsygdomme, Aarhus Universitetshospital.

Primære forskningsområder:

Ernæring, prædiabetes, metabolisk syndrom og type 2-diabetes.

KRISTIAN OVERGAARD

Cand. scient. (biologi), ph.d. (muskelfysiologi). Lektor, Institut for Folkesundhed - Idræt, Aarhus Universitet.

Primære forskningsområder:

Muskelfysiologi.

MERETE NORDENTOFT

Overlæge, ph.d., MPH, dr.med., speciallæge i psykiatri. Professor, Psykiatrisk Center København.

Primære forskningsområder:

Epidemiologi, psykisk lidelse, psykiatri og selvmord.

NAJA HULVEJ ROD

Cand.scient.san.publ., ph.d., dr.med. Professor i stress og Epidemiologi ved Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet

Primære forskningsområder:

Helbredskonsekvenserne af stress og epidemiologiske metodeproblemstillinger.

TINE BRINK HENRIKSEN

Professor, Overlæge, ph.d., speciallæge i pædiatri og fagområdeekspert i neonatologi. Leder af Perinatal Epidemiologisk Forskningsenhed, Klinisk Institut, Aarhus Universitet.

Primære forskningsområder:

Perinatal epidemiologi, klinisk forskning indenfor graviditet, fødsel og nyfødtes sygdomme samt for tidlig fødsel, (meget) tidlige eksponeringers betydning for barnets senere sygdomme og helbred.

ZORANA JOVANOVIC ANDERSEN

Master of Science in Biostatistics, ph.d. Professor i miljøepidemiologi ved Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet.

Primære forskningsområder:

Sundhedseffekter af luftforurening: risici for udvikling af hjertekar- og luftvejssygdomme, kræft, diabetes, demens. Samspelet mellem luftforurening og fysisk aktivitet: Opvejer fordelene ved motion ulemperne ved forurening? Sundhedseffekter af trafikstøj og vindmøllestøj. Sundhedseffekter af natarbejde

APPENDIKS 3

—
SEKRETARIATET

Sekretariatschef

PERNILLE BENDTSEN

Cand.scient. soc., ph.d. i børn og unges sundhed. Ledelsesmæssigt ansvar for sekretariatets økonomi, personale og opgaver. Projektleder for arbejdsgrupperne i rådet. Bidrager med research, litteratursøgning og vurdering af forskning inden for forskellige temaer.

Specialkonsulent

KIRSTINE KROGHOLM

Cand.scient., ph.d. human ernæring. Projektleder for arbejdsgrupperne i rådet. Bidrager med research, litteratursøgning og vurdering af forskning inden for de forskellige temaer.

Fagkonsulent

DIANA REERMAN

Cand.Scient.San.publ. Projektleder for arbejdsgrupperne i rådet. Bidrager med research, litteratursøgning og vurdering af forskning inden for de forskellige temaer.

Kommunikationskonsulent

SUSANNE VIGSØ GRØN

Journalist. Pressearbejde og pressekontakt, web-site, nyhedsbreve.

Studentermedhjælper

KRISTINA SCHWENN MADSEN

Stud.scient.san.publ. Bidrager med litteratursøgning, opsætning og kvalitetssikring af tema-rapporter, planlægning af konferencer, praktiske opgaver ved interne og eksterne møder, m.m.

VIDENSRAAD.DK